

*Present Philosophical Events
Актуални философски събития*

ТРАНСЦЕНДЕНТАЛНОТО СЪЗНАНИЕ VERSUS ФЕНОМЕНОЛОГИЧНОТО НЕСЪЗНАВАНО

(Национална конференция по случай 160 години
от рождението на Зигмунд Фройд)

Невена Крумова

Югозападен университет „Неофит Рилски“

Конференцията се проведе на 21 и 22 април в ЮЗУ „Неофит Рилски“ в рамките на четири сесии. Първата сесия бе открита с доклада на *доц. д.н. Вяра Николова* (ЮЗУ „Неофит Рилски“) на тема „Съзнание versus несъзнавано“. В доклада се очерта проблемен кръг, свързан с появата на съзнанието и генезиса на несъзнаваното. Бе разгледана тезата, че съзнанието е адаптивен механизъм в процеса на еволюцията и опит за откъсване, разграничение и противопоставяне на природата. Вторият доклад бе на *доц. д-р Георги Донеv* (ЮЗУ „Неофит Рилски“) на тема „Трансценденталното съзнание срещу антиномиите“. В него се обосновава тезата, че трансценденталното съзнание не допуска антиномичност и става основа за феноменологичното разбиране на несъзнаваното. Третият доклад бе изнесен от *проф. д-р Иван Камбуров* (СУ „Св. Кл. Охридски“) на тема „Има ли трансцендентално съзнание в будизма?“, последван от доклада на докторант *Веселин Мезеклиев* (ЮЗУ „Неофит Рилски“) – „Сублимацията, като част от матрицата на несъзнателното“.

Сесията завърши с доклад на *гл. ас. д-р Гергана Попова* (ЮЗУ „Неофит Рилски“) на тема „Социалистическата цензура на дискурсите върху сексуалността и отношението към психоанализата“. Докладът разглежда мълчаливата невидимост, която обгръща сексуалните действия в България през социалистическия период. Анализират се евфемизмите, с които комунистическите идеолози говорят и пишат за сексуалността, липсата на каквито и да е публичистични материали през първите две десетилетия на режима и написаните на сух, технически език образователни статии през годините на зрелия социализъм. В рамките на тези стратегии на мълчанието се тематизира и негативното отношение към психоанализата и забраната за издаване на автори, работещи в това направление. Причините за това табуиране се коренят в изходните предпоставки на психоаналитичната теория – ролята на сексуалните инстинкти в психичната организация на човека, привилегироването на биологичното пред

социалното детерминиране на индивида, възприемането на труда като репресивна дейност, възпрепятстваща задоволяването на сексуалните инстинкти и в този смисъл водеща до страдание. Хипотезата, която текстът прокарва, е, изцяло отричайки психоаналитичната теория, в една обърната перспектива, комунистическата власт в България полага подобна зависимост между сексуалното задоволяване и труда.

Втората сесия обхваща осем доклада. Първият от тях бе на *доц. д-р Стоян Везенков* (ЮЗУ „Неофит Рилски“) и *Траяна Вукадинова* („Неофийдбек“ ООД) на тема „Локус на наблюдение – структури и развитие“. Акцентите на доклада бяха следните: Може ли съзнанието да се поучи от мъдростта на живота буквално? Какво е биософия? Кои са етапите на развитие на съзнанието от биософска гледна точка? Управлението на динамиката на съзнанието трябва да включва в себе си освен досега известните наблюдател (субект) и фокус на наблюдение (обект), така и локус на наблюдение и обратна връзка за самоактуализация и саморегулация. Локусът на наблюдение може да бъде линеен („вирусен“, желание за власт, инфектиране), кръгов („бактериален“, желание за репродукция, саморегулация) или точков (раждане на самосъзнанието). След раждането си наблюдателят (Азът) се идентифицира със света (кръгов локус на наблюдение), индивидуализира (точков локус на наблюдение), противопоставя на света (линеен локус на наблюдение), интериоризира света (метаморфози на локусите на наблюдение) и ражда нов свят без себе си в него (локус на наблюдение без наблюдение) – това са само основните постулати на зараждащата се биософия – мъдростта на живота, в която съзнанието е призвано да се превърне. Една от задачите на биософията е тотално осъзнаване на феноменологията на биоса, същевременно постигане на безгранична свобода и трансценденталност. Основният проблем, формулиран от биософията, е „любов и свобода“, който ражда различните локуси на наблюдение, които постепенно се развиват и структурират.

Последва и доклад на *гл. ас д-р Георги Величков* (ЮЗУ „Неофит Рилски“) на тема „Старозаветните съновидения като пророчества“. *Доц. д-р Стоил Мавродиев* и *ас. д-р Десислава Иванова* (ЮЗУ „Неофит Рилски“) представиха една от първите жени психоаналитици – *Хелене Дойч*, както и нейния *психоаналитичен поглед към женската душевност*. В своя доклад *доц. д-р Мария Мутафова* (ЮЗУ „Неофит Рилски“) изведе „Структурата на личността в психоаналитичната теория на Зигмунд Фройд“. В края на сесията бяха представени и докладите на *Ангелика Янева* (ЮЗУ „Неофит Рилски“) – „Деструктивност и некрофилия“, и на студентите философи *Филип Каменов*, *Елена Йорданова*, *Райна Грозданова* и *Росана Мантарева* – „За Салвадор Дали и неразбираемостта“.

В началото на третата сесия, водени от своята учителка, истински будители – *Валентина Симеонова* (ПГ „Найден Геров“, Лом), трима ученици изнесоха

интересни доклади: *Яница Богомилова* – „Едипов комплекс“, *Веселина Атанасова* – „Аз и то в произведението „Аз и То“, *Богдан Динчев* – „Психоанализата на Фройд и Якобсоновият орган“. След тях *Любомир Богоев* (ЮЗУ „Неофит Рилски“) засегна темата за „Оличностяване на филма“ – към обосновка и анализ на прилагането на психоанализа къмто филма като артформа“. *Иво Минков* (ЮЗУ „Неофит Рилски“) изведе интересна концепция за съзнанието в доклада си „Хегел и Фройд. За еволюцията на съзнанието“. Сесията приключи с доклада на *Петър Димков* (ЮЗУ „Неофит Рилски“) – „Третичният мисловен процес на кръстопътя между метапсихологията, когнитивната наука и невронауката“.

Четвъртата сесия се откри с изследването на *гл. ас. д-р Мария Христова* (ЮЗУ „Неофит Рилски“) на тема „Сънища, психоанализа и текст: наблюдения върху ониричните нарации в произведения на гръцката литература“. Текстът прави кратък преглед на сънищата, като сюжетен компонент в романите на гръцката и римската Античност, и се спира бегло върху ониричните нарации на късния реализъм и ранния модернизъм на гръцката литература. Основният му фокус е върху сънищата като активна митогенна зона, като приемна среда за транстекстуален диалог. Поради краткостта на изложението интерпретацията обхваща само по-общия план на функционирането и възможното реализиране в читателското съзнание на сънуваното от героите на две литературни творби, както и някои символи с митологичен произход.

Гл. ас. д-р Силвия Кръстева (ЮЗУ „Неофит Рилски“) представи иновативен концепт в „Структуриране на личността в психоаналитична перспектива“. Докладът проследи основните концептуални модели, които могат да се открият и обобщят в разбирането ни за личността, като същинската цел бе реконструирането на три-топосния психоаналитичен модел, който обаче се разгледа в неочаквано конфигуриране и сближаване на вижданията за личността на З. Фройд и А. Маслоу. *Невена Крумова* – докторант в ЮЗУ „Неофит Рилски“, разгледа „Параметри на Ероса между несъзнаваното и трансцендентното“. Докладът на *Анелия Груйчева* (ПГОСУ – Дупница) проследи „Суицидните идеи и желания на несъзнателно ниво и тяхното влияние върху поведението на личността“.

Димитър Начев (ЮЗУ „Неофит Рилски“) проследи „Разбирането на Зигмунд Фройд за религията и екзистенциалната свобода на Николай Бердяев в оковите на пола“. В доклада се представи възгледът на Бердяев, че човек не трябва нито да отрича, нито да се отдаде на половата енергия, нито да търси безполовост. Той трябва да я сублимира, да я пренасочи, тя да стане източник на творчески сили у него. Човек трябва да се бори с дръзновени творчески усилия да възвърне своята двуполовост. Постигането на двуполовостта означава според Бердяев победа над смъртта, защото раждането няма вече да произвежда смърт.

Анета Тумбева – докторант в ЮЗУ „Неофит Рилски“ и учител в ПГТХТ „Никола Стойчев“, гр. Разлог, засегна проблема за „Екзистенциалната и психоаналитична визия на страха“. Учениците ѝ *Мария Михова, Елена Чокалова* представиха есета на тема „Ценността на Аза“. Последва и презентация на студенти от първи курс, специалност „Философия“ на ЮЗУ „Н. Рилски“ – *Симона Белеганска, Сандрина Василева и Христо Додов*, на тема „Тълкуване на сънищата“.

Сесията бе закрыта с доклада на докт. *Марияна Стамболийска* (ЮЗУ „Неофит Рилски“) на тема „Възрастови особености на сетивното познание на ученици от начална училищна възраст според психоаналитичната периодизация на Зигмунд Фройд“. Докладът имаше за цел да представи през погледа на психоаналитичната периодизация възрастовите особености на учениците от началния етап на основната образователна степен. В психоанализата Аз-концепцията е част от личностната сфера и нейното съдържание оказва влияние върху усещането и възприятието на човека за неговата определеност, както и за изграждането на представата му за точно определено човешко същество. Периодът на начална училищна възраст според психоаналитичната периодизация е т.нар. „латентен период“, обхващащ 6 – 7-годишна възраст и подрастващата възраст.

TRANSCENDENTAL CONSCIOUSNESS *VERSUS* PHENOMENOLOGICAL UNCONSCIOUS

✉ **Ms. Nevena Krumova, PhD Student**

Department of Philosophy
South-West University “Neofit Rilski”
66, Ivan Mihaylov Str.
2700 Blagoevgrad, Bulgaria
E-mail: nevenakrumova@abv.bg